

عالم طب

۱ - ویتامین

کره، روغن ماهی و سبزیجات - جنگ بر ضد مرض کساحه
[رخیطیس] - تغذیه و طول عمر.

ن

بخستین جلسه جمعیت دکترها که در ۲۰ سپتامبر در صحنه آبولو در شهر دسد منعقد گشت در خصوص پاره از مسائل مهم علم طب که فعلاً مورد توجه حکماست مباحثه مهمی بعمل آورد.

این جمعیت مرکب از چند کنگره اطبا و عده از مشهورترین پروفسورهای علوم طبیعی میباشد. اول بلا اول اطلاعات راجع به «ویتامین» (۱) مورد مذاکره گشت. پروفسور «شپ» (۲) که از علماء مطلع است، چنین اظهار داشت:

سابقاً علماء طب معتقد بودند که بدون بیاض البيض حیات ممکن نیست! ولی حالا رأی ارباب فن بر این است که بدون ویتامین نمی شود زندگانی کرد. ترکیب شیمیائی ویتامین تا کنون مجهول مانده، اما تأثیرات مفیده آن بر احدی پوشیده نیست. از جمله خواص نافع آن حل کردن چربی میباشد. این خاصیت بدو در حیوانات (موش صحرائی، خرگوش) تجربه شده و بدیهی است

(۱) Vitamine اولین دفعه یکنفر انگلیسی موسوم به Kösimir Funk این ماده را «ویتامین» نامید. چون اهمیت فوق العاده ویتامین و محتاج حیات بودن آن معلوم شد دولت انگلیس کیسیون برای تحقیقات علمی درین باب مأمور کرد در لایحه که حاوی نتیجه تحقیقات کیسیون بود ویتامین را به سه نوع که اولی ترپان مرض راشی تیزم و دومی دوی التهاب اعصاب و سیمی دوی فسادالم است تقسیم کرده اند.

Stepp (۲)

که همان عمل را در مزاج انسان نیز میکند. اگر در بدن مواد محلل چربی—ویتامینی که چربی را حل میکند—رو نقصان گذاشت، مزاج علیل شده و مرض تولید میگردد. این مرض بدو آ در چشم بروز کرده و کم کم شدت میکند. اگر مدتی بدین منوال گذشت، باعث ضایع شدن قوهٔ باصره گشته و غدد چشم را از کار باز میدارد. سپس غدد بزاق از عمل افتاده و تشکیل خون در بدن را نیز سکه وارد میآید. ویتامین از اعضای حیوانی ترشح نکرده و در داخل بدن تولید نمی شود. پس باید با ماکولات صرف گردد. محل اجتماع و ذخیرهٔ آن در جگر و غدد چربی است و در موقع نقصان ویتامین از همان محل صرف میگردد. از این رو است که مرض کم کم شدت میکند.

محل تولید ویتامین سبزیجات است. علت اینکه در روغن ماهی «دورس» (۳) ویتامین وافر میباشد اینست که این ماهی از سبزیجات تغذیه میکند. در کره نیز ویتامین زیاد میباشد. وقتیکه کشتی های تحت البحری در جنگ بین الملل میزان صادرات دانمارک را تنزل داده و باعث صرف آن در داخلهٔ مملکت شد درد چشم و سایر ناخوشی ها در آن مملکت تضعیف کلی یافت. چون در موقعی که راه صادرات دانمارک باز بود، تجارت کره رواج زیاد داشت و اهالی خود با قناعت تمام صرف میکردند. این پیش آمد برای ثبوت تأثیر ویتامین دلیل باهری میباشد و از اینجاست که باید کره و شیر را (شیری که کره اش را نگرفته اند) به اطفال مضایقه نکرده و بقدری که لازمهٔ صحت و سلامت وجودشان است خورایند. شیر حیوانات اگر در چمن و سبزیجات تر و تازه چراند دارای ویتامین زیاد خواهد بود و اگر گاه خشک خوراند بالعکس. و نیز از

این جهت آپیکه سبزیجات را در آن میزنند برای سلامت مزاج نافع است آن را نباید دور ریخت.

ظاهراً روغن ماهی دارای ویتامین مخصوص نیز میباشد که تریاق مرض کساحه (۴) است (این مرض را ناخوشی انگلیسی نیز میگویند). اگر این ویتامین (ضد کساحه) رو به قلیل رفت استخوانهای بدن از حال طبیعی درآمده و موجب مرض وحشتناکی میگردد. برای معالجه کساحه يك طریق مخصوصی (علاج با اشعه نور اولتراویولت (۵) که از اکتشافات يك نفر حکیم آلمانی « هولدشینسکی » (۶) میباشد معمول است. در واقع این طرز مدارا غیر از تزئید ویتامین چیز دیگر نمیشد چون اشعه نور اولتراویولت ویتامینی که ضد کساحه است تولید میکند. برای امتحان ممکن است شیر خشک را با نور افشانی اولتراویولت مؤثر کرد یعنی ضد کساحه نمود.

ویتامین دارای اقسام مختلفه میباشد اما منبع و منشاء همهشان نباتات است. غذایی که سبزی نداشته باشد. — اگر دستور جدید طبی را مراعات کنید — ناقص است. تأثیر مفید نباتات، اگر قدری خام صرف شود زیادتر است، زیرا که پختن مواد ویتامینی را صدمه رسانده و کم یا زیاد تلف میکند.

ملاحظه سطور فوق دستورالعمل جدید ذیل را که یقین نافع تر و بهتر است، بما یاد میدهد:

« برای تغذیه باید بقدر مقدور مواد نباتی صرف گردد! »
احتمال کلی دارد در آتیۀ نزدیکی از این راه تغذیه پی برد که اثر ماکولات در طول عمر انسان بچه اندازه است. اگر این مقصود

(۴) راشی تیزم Rachitisme

(۵) Ultraviolet

(۶) Huldshinsky

بدست آمد ویتامین شناسی نه فقط مخصوص اطبا بلکه یکی از ارکان مهم و اساسی علم زندگی خواهد شد.

۲ - دواي جديد مالاريا

در جلسه دويم جمعيت مذکور مذاکره مهم ذيل شد:
دواي جديدی بمرض مالاريا که تا حال باکنه کنه (۷) معالجه می شد مصنوعاً بدست آمده. گذشته از گرانی کنه کنه طعم تلخ و غير قابل تحمل آن باعث اشکال مداوا می شد و همیشه محتاج يك' مجنون ضمنی بود. بتازگی در کلرخانه رنگسازی «البرفلد» دواي جديدی ساخته شده که از حيث ترکیب شیمیائی خیلی شبیه به کنین و موسوم به «پلاسموکلین» (۸) میباشد.

امتحان و تجربه با این دوا بدوای در مرغهای قناری شده و نتیجه مطلوب را داد. سپس به يك' مریض عصبانی که بشدت مبتلا به مالاريا شده بود، داده شد. معالجه ناخوشهائی که فقط مالاريا داشتند بدست پروفیسور «مولنس» (۹) و همکاران او در مؤسسه مخصوص مالک حاره در «هامبورگ» شروع شد.

پروفیسور مولنس که نتیجه عملیات خود را اظهار میکرد چنین گفت: عموماً ۱۳۴ ناخوشی مالاريا از نقاط مختلفه عالم معالجه شده و همه شان بزودی بهبودی یافته اند. اثر پلاسموکلین برانب خوبتر و بهتر از کنین سابق است. غالباً مکروبهای مالاريا چند روز بعد از شروع بمعالجه معدوم می شدند و تب نیز بکلی رفع می شد. عودت مرض نیز خیلی کمتر از آنکه در موقع معالجه

Chinin (۷)

Plasmochin (۸)

Mühlens (۹)

با کنه کنه دیده میشد بود. از همه مهمتر اینکه پلاسمو کین مالاریای دائمی را که تا کنون کندن ریشه آن میسر نشده بود، بکلی رفع میکند. در این موارد اثر پلاسمو کین در ۵ تا ۷ روز بقدری است که می شود مطمئن از عدم سرایت آن شد. مخصوصاً يك معجون جدید مرکب از پلاسمو کین و کنه کنه (۱۰) تأثیر مفید و عمیق می کند و استعمال آن در ممالک ذیل شده است:

بلغارستان، چکوسلوواکی، یونان، اسپانیا و ایتالیا.

ما در کشف این دوی ذی قع و ناند — قول قول حکیم هامبورگی است — يك اختراع مهم و با قیمتی کرده ایم. گذشته از سایر مزایای گرانبهای آن، اینکه از سرایت و انتشار مالاریا (با مکسهای مخصوص) ممانعت میکند دارای فضیلت مخصوصی است. کیمیاگران آلمان با ایجاد و تقدیم پلاسمو کین به ممالک خارجه که ۶ سال قبل نیز دوی مشهور مرض خواب «گرمانین» (۱۱) را هدیه کرده اند، خود را مفتخر و سر بلند تصور میکنند، زیرا که هر يك از این دو دوا در مقام خود تریاق یکی از مهلکترین امراض عالم بشریت است. برلین — ترجمه ح. عطائی

Plasmochinum Compositum (۱۰)

Germanin (۱۱)

دیده دریا کنم و صبر بصحرا فکنم
و اندرین کار دل خویش بدریا فکنم
از دل تنگ گنهکار بر آرم آمی
کآتش اندر کنه آدم و حوا فکنم
[حافظ]

